

WITAMY W DZIALE EFEKTYWNE CZYTANIE



W rubryce „Jak uczyć uczniów uczenia się” rozpoczynamy comiesięczny cykl **eduKREACJA**.

Przypominamy, że artykuły oraz kompatybilne z nimi kursy będą obejmowały następujące tematy:

- Techniki zapamiętywania
- Efektywne czytanie
- Notatki
- Od marzenia do sukcesu

Od tego miesiąca będziemy zamieszczać kolejne artykuły z cyklu „Efektywne Czytanie”.

Cel



Celem cyklu artykułów i kursu jest przekazanie Wam dodatkowej wiedzy o efektywnym czytaniu, wskazanie drogi do wykorzystania tych informacji w pracy z uczniem oraz udoskonalenie Waszych umiejętności w zakresie czytania (zwiększenie tempa czytania i stopnia zrozumienia czytanych tekstów).

Chcielibyśmy również upowszechnić ideę szybkiego czytania, jako niezbędnego i atrakcyjnego narzędzia edukacji. W Polsce ciągle jeszcze z niedowierzaniem podchodzimy

do możliwości zdobycia umiejętności szybkiego czytania, a osoby szybko czytające, uważane są za wyjątkowo zdolne. W wielu krajach nauka szybkiego czytania jest częścią podstawowego wykształcenia, a zdobycie tej umiejętności warunkiem przyjęcia na studia wyższe.

Mamy nadzieję, że uda nam się podważyć, tak często głoszoną, błędną tezę na temat szybkiego czytania, jako procesu niedokładnego, pobieżnego i zmniejszającego stopień zrozumienia.

Uczniowie stosujący efektywne techniki czytania skrócą czas nauki, jednocześnie podnosząc jej skuteczność.

Krok po kroku



Metodą „małych kroczków” będziemy przekazywali wiedzę i wprowadzali ćwiczenia, które przyczynią się do wzrostu tempa czytania, a następnie stopnia zrozumienia czytanych tekstów. Pojawienie się tych umiejętności będzie wymagało od Was systematycznej pracy i wytrwałości, ale naprawdę warto 😊.

Pełną efektywność osiągniecie utrwalając i praktykując nowe techniki i strategie czytania, starając się nie wracać do „starych” nawyków. Najłatwiej stosować tę wiedzę w pracy z uczniem, jeśli najpierw sami sprawdzicie skuteczność tych metod.

Plan



W tym miesiącu przybliżymy problemy związane z czytaniem, zastanowimy się jakie wymagania w tym zakresie niesie nam XXI wiek. Poznamy historię szybkiego czytania, główne założenia treningu i korzyści płynące ze zdobycia tej umiejętności.

Szybkie czytanie – moda czy konieczność?



1. Problemy.

- niska efektywność czytania
- metody nauki czytania
- wzrost wymagań
- nawyki
- dysleksja

2. Potrzeby.

- zalew informacji
- ciągłe kształcenie
- wyrównanie szans

3. Co to znaczy „szybkie (efektywne) czytanie”

- definicja
- możliwości

4. Historia szybkiego czytania.

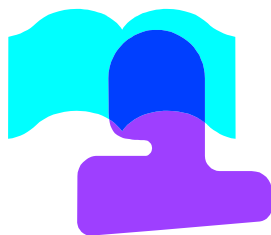
5. Czy każdy może szybko czytać?

6. Istota treningu.

- tempo czytania
- zrozumienie
- zapamiętywanie

7. Korzyści.

8. Ciekawostki.



Szybkie czytanie – moda czy konieczność?

1. Problemy



Nikt nic nie czyta, a jeśli czyta, to nic nie rozumie, a jeśli nawet rozumie, to nic nie pamięta – twierdził Stanisław Lem.

Często słyszymy narzekania uczniów, rodziców, nauczycieli, że dzieci nie potrafią czytać. Powodzenie w szkole zależy od dobrego opanowania technik czytania, co najszybciej i najwidoczniej przekłada się na oceny szkolne. Badacze zagadnienia sformułowali tezę, że dzisiaj czytają wszyscy, lecz umiejętność efektywnego czytania posiada niewiele osób. Jaka jest tego przyczyna? Jest ich bardzo dużo.

Wielu znawców zagadnienia uważa, że metody nauki czytania są niewłaściwe i nie przywiązuje się dostatecznej uwagi do rozwijania tej zdolności w szkołach ponadpodstawowych. Osoby zajmujące się nauką czytania, podkreślają złożoność i kontrowersyjność tego problemu. Trudno znaleźć optymalne rozwiązanie, które odpowiadałoby każdemu dziecku.

Inna przyczyna tkwi w tym, że przestaliśmy uczyć się czytać właśnie w szkole podstawowej, mając 10 – 11 lat. Nie powinno się zaniedbać kształcenia tej umiejętności szczególnie w wieku 12 –19 lat, ponieważ w tym okresie rozwoju człowieka, bardzo dynamicznie rośnie tempo przyswajania informacji, a także utrwalają się niewłaściwe nawyki czytania.

Naukę czytania zakończyliśmy na etapie rozpoznawania liter, sylab i wyrazów, a jest to tylko część tego skomplikowanego procesu. Wielu z nas pozostaje na tym etapie do końca

życia. Mało kto potrafi czytać szybko i uważnie. W naszej edukacji zabrakło pracy nad zrozumieniem, koncentracją uwagi, pamięcią, selekcją informacji, motywacją, wzbudzaniem zainteresowania, organizacją i całą strategią czytania. Umiejętności te są niezbędne, aby nasze czytanie stało się efektywne.

Biegłości czytania nie można polepszyć tylko przez samo czytanie. Potrzebny jest do tego specjalny trening i innowacyjne podejście do sposobu zdobywania tej umiejętności.

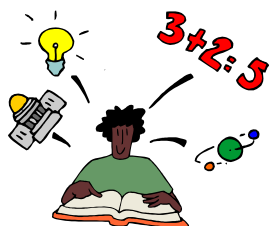
Czytamy zbyt mało, u wiele osób potrzeba czytania nie jest dostatecznie rozbudzona.

Uczniowie nie mają wykształconych nawyków czytelniczych. Często nie czytają także z powodu lenistwa. Nastawienie wielu osób do czytania jest niewłaściwe: *nie umiem, nie dam rady, nie rozumiem, nie nauczę się*. Przy takim podejściu trudno o sukces.

Duże trudności w opanowaniu umiejętności czytania mają osoby dyslektyczne. Dla nich poznanie i zastosowanie nowych metod czytania może być wielką szansą. Świadczą o tym nasze wieloletnie doświadczenia, a potwierdzają je wyniki badań uznające techniki szybkiego czytania za pomocne w nauce czytania u osób dyslektycznych.

Upowszechnienie technik efektywnego czytania jest szczególnie ważne w środowiskach wiejskich, gdzie uczeń ma utrudniony dostęp do zajęć dodatkowych. Często także nie może liczyć na pomoc ze strony rodziców. Dostarczenie narzędzi ułatwiających naukę, znacznie zwiększy ich edukacyjne i życiowe szanse.

2. Co to jest szybkie (efektywne) czytanie?



Czytanie, mimo ogromnego postępu w sposobach pozyskiwania informacji, jest nadal najważniejszym narzędziem zdobywania informacji. 85% wiedzy trafia do nas drogą czytelniczą. Wzrost ilości informacji oraz potrzeba ciągłej aktualizacji wiedzy, wymusza na współczesnym człowieku konieczność usprawnienia procesu czytania. Nie uporamy się z tym zadaniem czytając tak jak dotychczas.

Jeszcze 250 lat temu przeciętny czytelnik był w stanie ogarnąć cały ówczesny dorobek naukowy, dzisiaj jest to niemożliwe. Musimy usprawnić proces czytania, aby nadążyć za tempem rozwoju nauki i techniki.

Uczniowie i studenci większość informacji niezbędnych w procesie uczenia się, zdobywają poprzez czytanie, a to oznacza wiele godzin „ślęczenia” nad podręcznikami.

Poprzez zdobycie umiejętności efektywnego czytania, można znacznie skrócić czas potrzebny na naukę.

3. Historia szybkiego czytania



Pierwsze badania nad zasadami szybkiego czytania rozpoczął francuski badacz Emile Javal w 1879 roku.

Poważne rezultaty w zakresie szybkiego spostrzegania (ważnego etapu czytania) osiągnięto w czasie II wojny światowej. Opracowano wówczas w Anglii specjalne metody szkolenia pilotów, pracowników obrony przeciwlotniczej i ludności cywilnej w szybkim rozpoznawaniu nieprzyjacielskich samolotów. Do treningu wykorzystywano specjalne aparaty – tachistoskopy. Dzięki ćwiczeniom, można było rozróżniać w ułamku sekundy sylwetki samolotów pojawiających się na niebie.

Wyciągnięto wniosek, że umiejętność tą można wykorzystać w procesie czytania. Podczas kursów szybkiego czytania do ćwiczenia zwiększających prędkość postrzegania używano również tachitoskopów. Po treningu szybkość czytania wzrastała dwukrotnie. Dzisiaj dąży się do nauki szybkiego czytania w naturalnych warunkach.

Pierwsze kursy szybkiego czytania, dla potrzeb wysoko kwalifikowanego personelu największych amerykańskich firm, otwarto na Uniwersytecie Harwardzkim. Wkrótce ten nowy sposób czytania stał się bardzo popularny w kręgach polityków, uczonych, dziennikarzy, studentów. Podobne „szkoły szybkiego czytania” pojawiły się przy wielu uniwersytetach w USA i Wielkiej Brytanii. W latach sześćdziesiątych szybkiego czytania zaczęto nauczać w kolejnych krajach, między innymi w Austrii, RFN, NRD, Szwecji, Francji, Danii, Związku Radzieckim.

4. Czy każdy może osiąść sztukę szybkiego czytania?



Szybkie czytanie jest umiejętnością, która nie jest przypisana tylko ludziom o wyjątkowych predyspozycjach psychofizycznych. Dużą biegłość w czytaniu może osiągnąć każdy, bez względu na wiek, także osoby z dysleksją i z wadą wzroku (właściwie skorygowaną). Potrzebna jest tylko motywacja, wiara w sukces, systematyczna praca, zmiana sposobu myślenia o czytaniu i poddanie się treningowi szybkiego czytania bez zahamowań i stresu.

Umiejętność efektywnego czytania łatwiej jest osiągnąć osobom, które są gotowe na przyjęcie nowego sposobu czytania, przełamując utrwalone nawyki i wewnętrzne bariery.

5. Istota treningu efektywnego czytania



Głównym celem treningu jest zdobycie umiejętności szybkiego i skutecznego czytania oraz utrzymanie wysokiego stopnia zrozumienia i zapamiętania informacji zawartych w tekście.

W pierwszym etapie treningu wykonujemy szereg ćwiczeń zmierzających do zwiększenia pola widzenia i tempa postrzegania. Aby opanować technikę efektywnego czytania należy uświadomić sobie jakie popełniamy błędy i co możemy zrobić aby je wyeliminować. Czytelnik czytający wolno (tradycyjnymi metodami), często nie zauważa i nie uświadamia sobie swoich złych nawyków. Więcej – one pozornie mu nie przeszkadzają. Tylko nie wie dlaczego czyta wolno, ma problemy ze zrozumieniem i zapamiętaniem. Często proces ten kojarzy mu się z dużym wysiłkiem.

Metody eliminowania najczęściej popełnianych błędów są proste i skuteczne pod jednym warunkiem – trzeba wszystkie ćwiczenia i zalecenia wykonywać sumiennie, wielokrotnie, systematycznie, z mocnym postanowieniem zmiany.

W programie kursu efektywnego czytania, oprócz ćwiczeń usprawniających technikę czytania, dużo uwagi (ok. 50% czasu) poświęcamy metodom podnoszącym zrozumienie i zapamiętanie czytanych treści, koncentrację uwagi, efektywne techniki pracy z tekstem oraz z książką.

Na każdych zajęciach kursu sprawdza się postępy w nabywaniu nowych umiejętności poprzez przeprowadzanie testu badającego szybkość czytania, stopień zrozumienia i efektywność czytania.

Systematyczna praca jest niezwykle ważna, jeżeli chcemy zastąpić stare, nieefektywne sposoby czytania nowymi umiejętnościami.

Trening efektywnego czytania polega między innymi na eliminowaniu barier psychologicznych i innowacyjnym spojrzeniu na nową technikę czytania.

6. Korzyści



Zakładając, że będziemy czytali godzinę dziennie, to przeczytamy w ciągu roku około 50 książek. Zwiększając tempo czytania czterokrotnie, możemy przeczytać ponad 200 książek!

A oto podstawowe korzyści, jakie zdobędzie uczeń dzięki opanowaniu umiejętności szybkiego i skutecznego czytania:

- szybciej i skuteczniej będzie się uczył,
- będzie miał satysfakcję z nauki,
- upora się z lekturami,
- polubi czytanie,
- uwierzy w swoje możliwości,

- zwiększysz swoją motywację do nauki,
- zmniejszy codzienny szkolny stres,
- stanie się bardziej samodzielny,
- będziesz miał więcej wolnego czasu na rozwijanie zainteresowań.

Korzyści płynące z efektywnego czytania są niezbędne we współczesnych czasach. Dbając o swój rozwój umysłowy powinniśmy sięgnąć po te nowoczesne techniki pracy umysłowej.

7. Ciekawostki



- Każdy specjalista, chcący na bieżąco śledzić postęp nauki, musi czytać 10 – 15 razy więcej niż 20 – 30 lat temu.
- W poprzednim roku połowa Polaków nie przeczyta ani jednej książki, a 30% przyznało, że sięga po nią sporadycznie. Z badań Instytutu Książki i Czytelnictwa wynika, że w 10% gospodarstw domowych nie ma żadnej książki.
- Przełamanie barier i schematów myślowych to podstawowe czynniki, które mogą zwiększyć możliwości czytelnicze. „Badania wykazały bowiem, że już sama chęć nauczania się szybkiego czytania może spowodować zwiększenie szybkości tego procesu o około 20%.” (Szkutnik, 1992).
- John F. Kennedy czytał z szybkością 2000 słów na minutę i dzięki temu szybko mógł zapoznać się z bieżącą prasą. Wprowadził w kręgu mężów stanu USA swoistą modę na szybkie czytanie. Z jego inicjatywy zorganizowano kursy szybkiego czytania w 60 miastach Stanów Zjednoczonych, które przeszli prawie wszyscy członkowie senatu.
- Umiejętność szybkiego czytania opanował Napoleon, któremu wystarczył rzut oka na stronę, by wyłowić najważniejsze informacje (prawdopodobnie czytał ok. 5 tys. słów na minutę).

- Szybko potrafili czytać także: Jean Jacques Rousseau, Honore de Balzac, Franklin D. Roosevelt, Karol Marks, Lew Tołstoj i wielu innych.
- Jednym z najbardziej znanym polskim „szybkim czytelnikiem” jest Leszek Balcerowicz. Czyta ok. 1000 słów na minutę – nauczył się sam.
- Pierwszy kurs szybkiego czytania został przeprowadzony w 1925 roku na Uniwersytecie Syracuse w USA.



REKOMENDOWANA LITERATURA:

- Brześkiewicz Z.: Superczytanie, COMES, Warszawa 1995
- Buzan T.: Podręcznik szybkiego czytania, Ravi, Łódź 1999
- Buzan T.: Mapy twoich myśli, Ravi, Łódź 1999
- Chylińska J.: Szybkie czytanie, WSiP, Warszawa 1984
- Doman G., Doman J.: Jak nauczyć małe dziecko czytać, Excalibur, Bydgoszcz 1992
- Grygiel-Frąckiewicz M.: Szybkie i efektywne czytanie, Rozwój umiejętności
- Gudowski Z.: Czytam – Pamiętam – Tworzę, Wydawnictwo Szkolne Arka 2003
- Hörner G.: Szybkie czytanie – intensywny kurs, Ravi, Łódź 2002
- Jamruszkiewicz J.: Kurs szybkiego czytania, Videograf II, Katowice 2002
- Król F.: Sztuka czytania, WSiP, Warszawa 1982

- Krop I. 1000 słów na minutę, Studio Emka, Warszawa 2002
- Rojkowska K.; Naucz małe dziecko myśleć i czuć, Ravi, Łódź 2003
- Scheele P.: Czytanie fotograficzne, Harald G, Warszawa 2000
- Szkutnik Z.; Kurs szybkiego czytania, Wiedza i Życie nr 2-9, 1992
- Tinker M. Podstawy efektywnego czytania, WSiP, Warszawa 1980
- Wainwright G. Szkoła szybkiego czytania, Wydawnictwo RM, Warszawa 2002
- Werneck T. Ullmann F.: Sztuka dynamicznego czytania, ASTRUM, Wrocław 1999